

EXAMENSARBETE

Genus, en social konstruktion?

- En socialpsykologisk studie som behandlar om och hur interaktioner påverkas av genusordningen i den icke-verbala kommunikationen under anställningsintervjuer.

Gender, a social construction?

- A Socialpsychology study about if and how interactions are influenced by the genderorder in the non-verbal communication during employment interviews.

Examensarbete inom ämnet Socialpsykologi

VT: 2009

Författare: Laleh Jafarnejad

Handledare: Anette Lundin

Examinator: Lars-Erik Berg

Förord

Denna studie skrevs från början av tre författare, men på grund av olika subjektiva tolkningar, valde vi att skiljas åt och lämna in två enskilda upplagor av uppsatsen. De två enskilda upplagorna med samma titel, skiljer sig åt under rubrikerna analys och diskussion. Detta förändrar inte studiens resultat och användbarhet, eftersom båda upplagor har samma observationsresultat, skillnaden är att resultaten kopplas annorlunda till olika teoretiker.

Vidare vill jag rikta ett stort tack till rekryteringsföretaget som bidragit med observationer vid anställningsintervjuer, till denna c-uppsats. Även ett stort tack riktas till handledaren och examinator.

Laleh Jafarnejad

Abstract

Denna kvalitativa studie har som syfte att skapa en förståelse för om och i så fall hur den icke-verbala kommunikationen (Dimbleby & Burton) och den insocialiserade genusordningen (Connell, 2003) påverkar interaktioner vid anställningsintervjuer till chefsposition. Studien utgår ifrån ett socialkonstruktionistiskt perspektiv (Gergen, 2007) som anser att individer skapas och insocialiseras i mötet med andra. Studien har observationer som metod för att försöka få förståelse för genusordningen och den icke-verbala kommunikationen i interaktionerna under anställningsintervjuer. Vidare upprättades en observationsmatris utifrån icke-verbalt beteende, samt manligt och kvinnligt hexis. Resultatet från observationerna inbegriper både de enskilda individernas icke-verbala kommunikation och den gemensamma interaktionen som uppstår under anställningsintervjun. Fokus i analysen ligger i interaktionerna mellan individerna, eftersom det är mellan individerna som den icke-verbala kommunikationen kan fångas och utifrån detta tolkar, förstår och förklarar jag om och hur den insocialiserade genusordningen påverkar den icke-verbala kommunikationen i interaktionerna. Genom analysen har jag kommit fram till att både den icke-verbala kommunikationen och genus har en viss påverkan för hur interaktionerna skapas under anställningsintervjuer.

Innehåll

INLEDNING.....	2
SOCIALPSYKOLOGISK RELEVANS	2
SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	3
TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER.....	4
SOCIAL KONSTRUKTIONISM.....	4
ICKE-VERBAL KOMMUNIKATION	5
GENUS.....	7
<i>Habitus och hexis</i>	7
<i>Genuskonstruktion</i>	9
<i>Reproduktion av genus</i>	10
SAMMANFATTNING	11
TIDIGARE FORSKNING	12
METOD.....	13
RESULTAT	15
OBSERVATION 1 KL:11.00 (2009-03-06)	15
OBSERVATION 2 KL:15.00 (2009-03-06)	17
OBSERVATION 3 KL:10.20 (2009-03-09)	19
OBSERVATION 4 KL:15.30 (2009-03-09)	21
OBSERVATION 5 KL:13.00 (2009-03-12)	23
GEMENSAMMA NÄMNARE I INTERAKTIONERNA	25
ANALYS	27
ICKE-VERBAL KOMMUNIKATION	27
HEXIS	29
DISKUSSION	32
SLUTSATSER.....	35
STYRKOR OCH SVAGHETER	35
FÖRSLAG TILL VIDARE STUDIER	36
REFERENSER.....	37
BILAGA.....	38

Inledning

Denna studie utgår ifrån ett social konstruktionistiskt perspektiv (Gergen, 2007) där avsikten är att försöka tolka, förstå och förklara om och hur genusordningen (Connell, 2003) påverkar den icke-verbala kommunikationen (Dimbleby & Burton, 1997) och styr individers handlande under anställningsintervjuer. Studien kommer även att utgå ifrån Bourdieus förklaring av (1999) begreppet habitus som inbegriper ett manligt och kvinnligt hexis som insocialiserats i de tidiga åldrarna, för att synliggöra och skapa en förståelse för den rådande genusordningen (Connell, 2003). Vidare kommer genusordningen att förklaras utifrån den socialisationsprocess som sker, genom Meads (1976) begrepp "I", "ME" och den generaliserade andre som bildar individens själv. Connell (2003) och Butler (2007) kommer att användas eftersom de visar på att individer tar till sig och internaliserar den rådande genusordningen, detta för att belysa att genus är socialt skapat och reproduceras.

Socialpsykologisk relevans

Genusordningen (Connell, 2003) reproduceras genom socialisationsprocessen och leder till ett oreflekterat beteende i den icke-verbala kommunikationen. Genom att synliggöra kvinnors och mäns icke-verbala kommunikation vilket sker fortlöpande kan en socialpsykologisk förståelse skapas för om och hur detta påverkar interaktioner under anställningsintervjuer till chefspositioner. Asplund (1983, s. 62) beskriver socialpsykologin på det sätt som följer här nedan:

”Betrakta formeln ’individ/samhälle’. Vad jag försöker säga är, att socialpsykologin är – eller borde vara – en vetenskap om snedstreckat mellan individ och samhälle. Som sådan skulle den vara en vetenskap, inte om muren, ej heller om sprickorna, utan om sprickorna i muren”.

Denna studie har fokuserat på att fånga just den redogörelse som Johan Asplund (1983) framlägger; snedstreckat mellan individ och samhälle. Med detta menas att fokus ligger på en interpersonell nivå i interaktionen mellan individerna och att genusordningen (Connell, 2003) hamnar på en samhällsnivå. Snedstreckat som

innefattar samspelet mellan individ och samhället som Asplund (1983) benämner, blir i vår studie interaktionerna mellan individerna där den generaliserade andre och samhällets genusordning kan observeras i den icke-verbala kommunikationen. Studien ämnar skapa förståelse för om och hur interaktionen i en anställningsintervju påverkas av den insocialiserade genusordningen och detta tror jag kan fångas genom att observera den icke-verbala kommunikationen. Studien riktar sig främst till individer med rekryteringsbefattning och då med inriktning rekrytering till chefsposition. Men även personer som sitter med rekrytering till andra typer av tjänster kan få en vinst av att läsa studien.

Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att skapa förståelse för om och hur den icke-verbala kommunikationen och genusordningen påverkar interaktionerna vid anställningsintervjuer. För att uppnå syftet med studien ställs frågan om och hur det går att tolka interaktionen mellan en rekryterare och en intervjuad under en anställningsintervju till chefsposition utifrån den icke-verbala kommunikationen. Ytterligare ställs frågan om och hur det är möjligt att analysera påverkan i interaktionerna utifrån social konstruktionism och de ordningar som är gällande för ett genusperspektiv. Denna frågeställning mynnar ut i följande forskningsfrågor:

- Vilken betydelse får det för interaktionen om rekryteraren är kvinna och intervjuar en kvinna eller en man?
- Vilken betydelse får den icke-verbala kommunikationen för hur interaktionen under en anställningsintervju till chefsposition utspelar sig?

Teoretiska utgångspunkter

Studien grundar sig på teorier om den icke-verbala kommunikationen (Dimbleby & Burton, 1997) och social konstruktionism där Gergen (2007) anser att genusordningen är socialt skapat och reproduceras genom språket. Bourdieus (1999) habitus och hexis, Connells (2003) genusordning och Butlers (2007) konstruktion av genus och kön visar hur kön och genus konstrueras och reproduceras genom samspelet med andra. Mead är också av vikt för vår studie med den generaliserade andre som individer bär med sig in i interaktioner. Det är av intresse att använda dessa teoretikers antaganden eftersom studien ämnar analysera om och hur genus skapas och reproduceras i interaktionen genom den icke-verbala kommunikationen.

Social konstruktionism

Social konstruktionism (Gergen, 2007) är användbar för studien eftersom den belyser att individers liv består av sociala relationer med omvärlden och präglas av det kulturella och historiska som råder i samhället. Språket och samspelet med andra skapar självet, alltså blir individen till genom andra när han/hon föds in i denna sociala värld. Självet skapas i relationer och det finns inget själv utan relationer och vice versa. Självet, det privata och känslor som karaktäriseras av det ”inre”, anses vara socialt konstruerat och påverkat av det ”yttre”. Alltså är identiteten, personligheten, karaktären och de egenskaper som anses vara det mest privata en konstruktion av det sociala. Människan är inte på ett enda sätt, utan hon förändras och blir till genom den sociala kontexten, den kultur hon lever i som ständigt växlar och förändras med tiden. Individen lär sig av den kultur som han/hon växer upp i även de handlingsmönster som tillhör kulturen. Social konstruktionism tydliggör att individen blir till genom interaktioner som sker mellan individer som i sin tur bär med sig samhället, den generaliserade andre (Mead, 1976), vilket också Asplund (1983) tar upp genom snedstrecket mellan individ och samhälle, där han menar att socialpsykologin måste studera helheten av individ och samhälle och dess påverkan på varandra. Eftersom studien handlar om att genus och kön skapas och reproduceras i interaktioner mellan individer som bär med sig, vad Mead (1976) benämner, den generaliserade andre in i interaktioner, är social konstruktionism och Asplunds (1983) snedstreck användbara.

Icke-verbal kommunikation

Kommunikation som skildras av Dimbleby & Burton (1997), är en process som äger rum mellan individer där det verbala och icke-verbala språket brukas för att synliggöra det som annars endast finns i kommunikatorernas kognitiva medvetande. Det som synliggörs kan vara allt från erfarenheter, tankar, känslor. De symboler som synliggörs i kommunikationen påverkas av de tecken som väljs ut, hur väl de brukas och om kommunikatorerna är ense om vad tecknen betyder. En transaktion mellan individer består av tre delar: hänsyn, föreställning av roller och att interaktionen flyter på enligt en uppsättning regler. Transaktionen styrs av kodning och avkodning, påverkan av handlingar och reaktioner som utvecklar och förändrar förhållandet. Deltagarna kommer att samspela utefter hur de uppfattar sig själva och de normer som uppenbaras i samspelet såsom dominant, undergiven och roller vilket avgörs utifrån de sociala situationer och kulturella förväntningar som individerna befinner sig i. Kodning är att koda meningar till tecken som överförs i interaktionen, och avkodning är att tolka tecken som överförts av andra individer. Transaktion består av de minsta tecken som identifieras i en interaktion, alltså kan en blick som ges och mottas tolkas som en transaktion. I transaktionen börjar också individerna framställa sina rollrelationer och därefter fullfölja interaktionen efter vissa regler.

Interkommunikation (Dimbleby & Burton, 1997) är det som sker mellan två personer och framskrider genom att stimuli och respons samspelar. Stimuli ges av den personen som kodar och överför information och respons ges av den personen som tar emot informationen och avkodar den. Interpersonell kommunikation innehåller intrapersonella processer eftersom kodning och avkodning sker genom jaget. Icke-verbal kommunikation sker genom ställning, närhet, användning av rummet, ansiktsuttryck, blickar, ögonkontakt, gester, kropps rörelser, utseende, kläder och accessoarer. Eftersom en stor del av det icke-verbala sker oreflekterat är det svårt för individer att styra sitt beteende utifrån vem man samspelar med och vilken inverkan beteendet skall åstadkomma. Studiens intention blir att observera om och hur individerna i interaktionerna kommer att bete sig utifrån de insocialiserade genus specifika beteenden som Bourdieu (1999), Connell (2003) och Butler (2007) redogör för och som de menar reproduceras genom interaktioner.

För att kunna förklara och förstå om och hur den icke-verbala kommunikationen påverkar interaktionen under en anställningsintervju blir Meads (1976) symboliska interaktionism användbart. Symbolisk interaktionism präglas av att all kommunikation sker genom samspel mellan individer. Mänsklig interaktion utmärks av det meningsskapande som sker via symboler, tolkning, varseblivning och genom att tillskriva andra individers beteende en given betydelse. Symboler består av både det verbala och icke-verbala språket och inom det icke-verbala ryms gester, handlingar, rörelser och mimik vilket blir av vikt för studien. Mead beskriver signifikanta symboler som de gester som får samma betydelse för alla individer i en interaktion och utgör både stimulus och respons. Dessa signifikanta symboler möjliggör för individer att förutsäga beteenden hos varandra och hos sig själva. "I" and "Me" kommer att användas i att försöka förstå hur individers identitet konstrueras. Identiteten består av både ett "I" och "Me" och dess samspel skapar i sin tur individens själv. Den kunskap som "I" fångar upp i interaktionen med den andre "Duet", kommer sedan att lagras i "Me". När individen sedan hamnar i en liknande situation kan "I" hämta upp tidigare erfarenheter som har insocialiserats, från "Me". Utifall den tidigare erfarenheten var lyckad och responsen på beteendet var bra kommer individen att handla på liknande sätt som vid det tidigare tillfället eller ändra sitt beteende därefter.

Den generaliserade andre (Mead, 1976) uppstår i den sociala process som uppkommer i interaktion med andra och de normer och attitydtagande som uppstår i dessa interaktioner. I abstrakt tänkande intar individen den generaliserade andres attityd som påverkar individens egen syn på sig själv och reproducerar insocialiserade beteenden. För att ett sammanhang skall bli meningsfullt är det av vikt att individen kan anta den generaliserade andres attityd gentemot sig själv, vilket innebär att individen kan spegla sig genom andra. Kommer individernas gester i interaktionerna under anställningsintervjuerna att utgöra stimuli och respons gentemot varandra, genom att individerna använder sig utav signifikanta symboler utifrån genusordningen (Connell, 2003) som de insocialiserat genom den generaliserade andre?

Genus

Studiens genusperspektiv grundar sig på Bourdieus (1999) habitus, hexis och det symboliska våldet som visar på att genus reproduceras genom interaktioner. Även Connell (2003) med genusordningen och Butler (2007) med genuskonstruktionen används i studien för att synliggöra hur genus reproduceras.

Habitus och hexis

Gergen (2007) menar att social konstruktionism grundar sig i att individer skapas i mötet med andra. Utifrån social konstruktionism är Bourdieu (1999) intressant som studerade det kabylska samhället och utifrån observationer av individers beteende myntade begreppen habitus och hexis som insocialiserats sen tidig ålder. Begreppen habitus och hexis är användbara eftersom de handlar om hur Connells (2003) genusordning skapas och reproduceras. Reproduktionen av genus är historisk och reproduceras ständigt när även föremål omkring individer är könsmärkta. Detta anser Bourdieu vara oundvikligt att frånga eftersom reproduktionen av genus, som ligger i samhällets strukturer är internaliserade redan från tidig ålder och djupt inristade i individer. Bourdieu (1999, s.119) förklarar reproduktionen av genus som följande:

”Genus är långt ifrån några enkla roller som man kan spela som man vill eftersom de är inskrivna i kropparna och i ett universum från vilken de får sin kraft”

Vidare beskriver Bourdieu (1999) dominansförhållandet mellan män och kvinnor som socialt skapat och att det upprätthålls genom både mannens och kvinnans intresse att vara dominerande och dominerad. Mannen skapar att vara dominerande genom små omedvetna val som läggs ihop och leder till att inskränka och utestänga kvinnors ställning till maktpositioner. De små valen som läggs ihop kan vara en klapp på kinden eller att de lägger fokus på de kvinnliga dragen eller genom att i en formell situation använda sig av ett intimt tilltal. Kvinnan i sin tur lever upp till att vara dominerad utifrån de förväntningarna som männen har och genom att agera utifrån ”kvinnlighet” såsom leende, sympatiska, fogliga, diskreta, omtänksamma, återhållsamma till och med utplånande. Reproduktionen av dominansen sker genom symboler i

uppdelningsprincipen som styr män och kvinnor till att agera utifrån könsspecifika beteenden. Uppdelningsprincipen socialiseras in i individer redan som små och det könsspecifika beteenden reproduceras omedvetet. Uppdelning består av saker och verksamheter i ett system av likvärdiga motsättningar som: hög/låg, ovanpå/under, framför/bakom, rak/böjd, ute i det offentliga och inne i de privata sfärerna. Dessa motsättningar kan motsvaras av kroppsrörelser som till exempel att resa sig upp eller att böja sig ned.

Habitus är, som Bourdieu (1999) belyser, förbindelsen mellan de sociala strukturerna och de psykiska strukturerna som reproduceras och internaliseras genom socialisationen in i minnet. Eftersom habitus är ett system av omedvetna antaganden väger individernas tidigare upplevelser tyngre och styr individers val genom den selektiva funktionen att välja det invanda. I interaktioners procedurer och objektiva strukturer framkommer dolda befallningar för hur kvinnor skall bete sig. Detta benämner Bourdieu som symboliskt våld och menar att våldet upprätthålls av familjen, kyrkan, skolan och staten vilket gör flickor till kvinnor och pojkar till män. Det symboliska våldet blir av vikt eftersom studien går ut på att observera interaktioner vid anställningsintervjuer för att se om och hur genusordningen (Connell, 2003) påverkar den icke-verbala kommunikationen. Habitus med dess sociala strukturer inbegriper det manliga och kvinnliga hexis som insocialiseras i individers psykiska strukturer.

Hexis (Bourdieu, 1999) är könsspecifikt beteende som styrs av individers minne som bestämmer och bygger upp beteendet. Hexis är även kroppens fysiska form, alltså det sätt individen bär upp kroppen på. Redan från tidig ålder fastställs det som specifikt karakteriserar hur flickor och pojkar skall gå, stå, sitta, sättet att tala, lyssna och titta. Denna insocialisation sker enligt Berger & Luckmann (1998) genom en process där individen lär sig hur hon/han skall agera för att fungera och bli en del av samhället. Genom ständiga processer skapas kunskap som styr individers handlingar. Männen insocialiseras till att vara aktiva, kroppshållningen skall vara upprättstående och de ska framhålla sig själva och inge säkerhet. I interaktioner ansikte mot ansikte skall de vara konfronterande, se den andre i ögonen, vara den som tar till orda, gunga på stolen och

att ha fötterna på skrivbordet. Specifikt för det manliga hexis är mäns auktoritet som tar dem till chefspositioner som i sin tur inbegriper makt och en dominant roll. Kvinnorna insocialiseras till att vara passiva, till att le, att vara diskreta, återhållsamma, utplånande och till att böja huvudena vilket ger dem en underlägsen roll. I interaktioner skall kvinnan: ha armarna intill kroppen, ha benen ihop, använda tillknutna klädesplagg, vara blygsamma, ha ögonen riktade nedåt, böjd smidig kroppsställning, sminka sig utan att ”måla sig”. Kvinnor har också en tendens att ta det icke-verbala i större beaktande i en interaktion än män (Bourdieu, 1999).

Bourdieu blir av vikt för denna studie på grund av att han beskriver hur könsspecifika beteenden och dominansförhållandet upprätthålls genom habitus, hexis och det symboliska våldet. Genom observationer skapas möjlighet att studera om och hur män och kvinnor upprätthåller och reproducerar habitus, hexis och dominansförhållandet i interaktioner under anställningsintervjuer.

Genuskonstruktion

Connell, (2003) med sin framställning av genusordningen, blir intressant för studien som synliggör hur individer tar till sig den existerande genusordningen och bidrar till att återskapa denna. Connell tar upp att individer inte föds till kvinna eller man utan blir det genom den plats de intar i genusordningen och den kontext som de befinner sig i. Individer tar hjälp av socialisationsagenter och media för att aktivt söka sin genusidentitet. Hon skriver att ungdomar i sitt sökande av genusidentitet använder sig av sin kropp via utseende och dess funktioner. Förståelsen för dess innebörd inser de inte förrän de blir insatta i den genussymbolik som samhället pålägger denna typ av kropp. Vidare skriver hon att i sociala möten kommer individen att möta på både begränsningar och möjligheter i den genusordningen som råder. Genom dessa möten kan individen ta till sig kunskap, undersöka och skapa strategier och utifrån tidigare erfarenheter kunna hantera genusordningen som de kommer att stöta på. Om dessa strategier fungerar på ett bra sätt för individen kommer de att befästa och kommer att synliggöra ett mer specifikt beteende för manligt och kvinnligt. Vidare kommer även Butlers (2007) *GENUS trubbel* att användas eftersom hon skriver att genus/kön är

socialt konstruerat och reproduceras genom språket och handlingar. Hon anser att genom sina handlingar blir individerna man eller kvinna i motsats till att individer gör vissa handlingar på grund av att de är man eller kvinna. Vidare vill hon inte särskilja på kön och genus utan hon anser att genus och kön påtvingas utifrån hur kroppen är skapad eller vilka kromosomuppsättningar individer är födda med. Eftersom genus och kön reproduceras genom språket och individers handlingar blir detta normgivande och ses som naturligt. Genom att det finns ett ”naturligt och normalt” sätt att handla utifrån kommer alla andra sätt att ses som avvikande, denna syn anser Butler begränsar individer i sitt handlande.

Reproduktion av genus

Bourdieu (1999), Connell (2003) och Butler (2007) anser att genus skapas och reproduceras genom individers handlingar och att detta sker genom påtryckningar från omgivningen i socialisationsprocessen. I linje med deras resonemang menar West & Zimmerman (1987) att mannen “skapar” att vara maskulin genom att ta kvinnans arm för att ta henne över gatan. Kvinnan i sin tur “skapar” att vara feminin genom att låta sig tas över gatan och att inte själv engagera sig i ett sådant beteende mot en man. Att “skapa” kön syftar till att skapa skillnader mellan tjejer, killar, kvinnor och män som inte är naturliga eller biologiska. Ytterligare är toalettsegregation ett exempel som skapar skillnader mellan könen. Genus “skapas” inte endast genom att leva upp till normativa uppfattningar av femininet och maskulinitet, utan även genom ett engagemang i beteende för köns bedömning. I boken Den manliga dominansen av Bourdieu (1999, s.76) synliggörs ytterligare ett exempel på hur genus skapas genom att individer lever upp till de förväntningar som uppstår i interaktionen. Exemplet visar på uppkomsten av inlärd hjälplöshet hos en kvinna, när hon behandlades som kvinna.

”Ju mer jag behandlas som en kvinna, desto mer blev jag det. Jag anpassade mig antingen jag ville eller inte. Om man tog förgivet att jag inte klarade av att backa bilen eller öppna en flaska, så kände jag på något underligt vis att jag inte kunde. Om man trodde att en väska var för tung för mig, tyckte jag själv också att den var för tung”

Genom att av andra individer behandlas på ett könsspecifikt sätt, lever individen i sin tur, upp till de förväntningar som utspelas i interaktionen. Detta blir intressant för studien att observera om och hur individer som går till en anställningsintervju kommer att engagera sig i de internaliserade köns-kategorier eller frångå dem.

Sammanfattning

Det övergripande perspektivet som ligger till grund för denna studie är social konstruktionism (Gergen, 2007). Perspektivet präglar även resonemanget i studien om Connells (2003) begrepp genusordning, Butlers genuskonstruktion (2007) och Bourdieus (1999) habitus och hexis, vilka är socialt konstruerade och som insocialiseras, samt reproduceras i interaktioner mellan individer. För att förstå konstruktionen av genus blir det av vikt att inte endast studera fenomenet utifrån ett makro perspektiv utan även fånga den process som uppstår i interaktionen på mikro nivå. Detta innebär att kunna fånga både det som sker inom individen och det som sker mellan individer. Genom att koppla samman teorierna finns en önskan att se om och hur den sociala konstruktionen tar sig uttryck i interaktionen i denna studie anställningsintervjuer mellan individer.

Tidigare forskning

Den forskning som presenteras i arbetet stödjer studiens utgångspunkt att genusordningen (Connell, 2003) är socialt skapad och ger en överblick av hur genusordningen skapas och reproduceras.

En observationsstudie som Bourdieu (1999) genomförde i det Kabylska samhället i Algeriet ligger till grund för hans analyser om kön och den manliga dominansen som han menar råder i samhället. Vilket visar att män dominerar och kvinnor underkastar sig och denna cirkel kan inte brytas genom att endast medvetandegöra denna process när den finns inristade i individer. Han menar att kvinnor och män lever upp till olika förväntade beteenden som är internaliserade sen tidig ålder och som styr individers handlande. Bourdieus observation blir intressant då den visar att beteende utifrån den genusordningen sker oreflekterat och styr agerandet.

Den forskningen som Connell (2003) tar upp påvisar att barn aktivt söker sin identitet genom att testa på att gå in och ut i genusbaserade grupperingar. I fjärde klass börjar genuskillnaderna utkristallisera sig tydligare då barnen börjar använda sig av vuxenvärdens differentiering av genusmönster, genushierarkier och sexuella hierarkier. Denna studie är av betydelse eftersom den bekräftar att desto äldre barnet blir desto lättare har de för att ta till sig omgivningens bekräftelse och socialiseras in i samhällets genusordning, genom den generaliserade andre av Mead (1976). Vidare tar studien stöd av West & Zimmermans (1987) forskning om Agnes, vilken belyser att Agnes, som är en kvinna, föddes biologiskt till pojke och uppfostrades som en pojke. Agnes åskådliggör hur genus skapas genom interaktion och samtidigt strukturerar interaktionen. Fallet med Agnes synliggör det som kulturen har gjort osynliggjort, det vill säga skapandet av genus. Agnes hade inte de kvinnliga biologiska kriterierna för att kategoriseras till det kvinnliga könet utifrån sociala överenskommelser. Agnes menar att kategorisering av status, karaktärer och identifikation kunde till viss del betvivlas före hennes könskorrigering, om hennes besittning av en penis tillkännagavs eftersom individer kategoriseras in i ”naturliga” kategorier som tillhör tjej, pojke, kvinna och man.

Metod

Genusordningen som internaliseras i individer genom socialisationsprocesser är inget som individer reflekterar över, utan det anses vara något ”naturligt” och vardagligt som obemärkt flyter på och reproducera (Connell, 2003). För att se om det fanns möjlighet att få svar på frågeställningarna valdes metoden observation för att kunna fånga det faktiska beteendet som uppstår under en anställningsintervju. En observationsmatris upprättades utifrån Bourdieus (1999) habitus och hexis samt nyckelord från Dimpleby & Burtons (1997) om icke-verbal kommunikation.

För att kunna uppnå så liknande tolkningar som möjligt utfördes en pilotobservation på Högskolan i Skövde. Resultatet från denna kom att ge observatörerna möjlighet att diskutera och likställa det resultat som kom fram. Efter detta utvecklades matrisen för att kunna skapa så stor samstämmighet som möjligt. Ytterligare två pilotstudier genomfördes på ett rekryteringsföretag för att förbereda oss som observatörer inför kommande observationer. Sedan tidigare hade kontakt tagits med ett rekryteringsföretag för att få närvara vid anställningsintervjuer med vårt urval personer som söker till chefspositioner. Vårt urval blev var en kvinnlig rekryterare som intervjuade både män och kvinnor för att observera interaktionen mellan dem.

Rekryteringsföretaget meddelade oss inför var anställningsintervju om tid och plats. Antalet observationer som genomfördes styrdes av tillgången till anställningsintervjuer inom rekryteringsföretaget. Observationerna genomfördes på ett kontor i en medelstor stad i södra Sverige och samtliga observationer utfördes i ett och samma intervjurum men vid olika tidpunkter på dagen, samtliga med en observatör närvarande. I alla fem observationer var det samma kvinnliga rekryterare som intervjuade två kvinnor och tre män. Det var två som utförde observationerna med fördelningen att båda skulle observera minst en man och en kvinna var, för att skapa en gemensam tolkning som möjligt. Varken rekryteraren eller de som intervjuades visste vad som skulle observeras. Dock var de intervjuade tillfrågade om en observatör närvaro accepterades. Anställningsintervjuerna höll på i genomsnitt två timmar och rekryteraren, den intervjuade och observatören satt under alla intervjuer på samma

positioner i rummet. Det som observerades var det icke-verbala beteendet såsom ställning, närhet, användning av rummet, ansiktsuttryck, blickar, ögonkontakt, gester, kropps rörelser, utseende, kläder och accessoarer (Se bilaga).

Som observatör var jag medveten om att min närvaro under anställningsintervjuerna kan ha påverkat interaktionerna mellan rekryteraren och de intervjuade som också Bryman (2002) påpekar. Människors tidigare erfarenheter lägger grunden och påverkar hur de kom att tolka den sociala kontexten de befann sig i. Som observatör påverkades jag också av mina tidigare erfarenheter vilket måste tas i beaktande i analysen. Observationerna genomfördes vid olika tidpunkter under dagen vilket kan ha påverkat såväl rekryteraren som de intervjuade det kan också ha påverkat interaktionen och de bakgrunds variabler som den intervjuade bär med sig såsom jobb eller familj. Eftersom det inte fanns möjlighet att spela in anställningsintervjuerna på videoband måste det tas i beaktning i tolkningen av resultatet att beteendena kan tolkas på olika sätt under observationerna, trots pilotobservationerna. I analysen måste det även tas hänsyn till att det är enbart fem observationer som är fördelade på tre män och två kvinnor.

Resultat

Här nedan redovisas resultatet av de observationerna som genomförts för denna studie. De fem observationerna som följer nedan utfördes i ett och samma intervjurum och samtliga av samma kvinnliga rekryterare. Rummet som de utfördes i var ett litet rum med ett bord emellan rekryteraren och den intervjuade och rekryteraren hade en dator på sin sida.

Observation 1 kl:11.00 (2009-03-06)

Rekryteraren:

Avståndet var kort vid hälsningen och hon hade ett fast handslag. Hon satt på hela stolen under hela intervjun och pendlade emellan att ha fötterna i kors under stolen och att sitta med benen ihop. Hon satt med rak rygg och med ett upprätt huvud, hon använde sig av mycket långa raka blickar. Då hon skrev på datorn blev det korta blickar, kisande blickar, bryn ihop och bryn upp vid många tillfällen. Hon lutade sig framåt vid fem lite längre tillfällen och var bakåtlutad endast en gång. Händerna då de inte var på tangentbordet hade hon på hakan väldigt mycket och vid fyra tillfällen i knäet. Under intervjun nickade hon genomgående och vid många tillfällen i samband med att hon log. Munnen var annars stängd och vid ett fåtal tillfälle var munnen stram. Hon drog handen genom håret vid fyra tillfällen och kliade sig i ansiktet fem gånger. Hennes armrörelser var stora och många under hela intervjun. Handslaget var fast både vid början och slutet med ett kort avstånd. Klädseln hon hade var jeans, tröja, stövlar och var korthårig. Hon var lätt sminkad och bar glasögon, halsband, örhängen, armband, ringar och klocka.

Intervjuad: man

Avståndet var kort vid hälsningen och han hade ett fast handslag. Han satt på framkanten på stolen och lite snett bakåtlutad med höger fot över vänster knä nästan hela tiden, precis i slutet satte han sig på hela stolen och med rak rygg. Han växlade emellan att ha händerna i knäet och att hålla på med sina papper. Han använde sig

mycket av stora och små armrörelser. Blickarna var omväxlande långa raka eller tittande ut i luften, vid några tillfällen hade han korta, flackiga, kisande och vid något tillfälle blundade han. Han använde sig mycket av att både dra upp och att dra ihop ögonbrynen. Ytterligare observerades att han drog tungan över läpparna eller rörde vid läpparna med handen vid många tillfällen. När han lutade sig framåt som han gjorde vid fyra lite längre tillfällen sträckte han även fram hakan lite extra. Under intervjun nickade han genomgående och vid många tillfällen gjorde han det i samband med att han log. Handslaget var fast både vid början och slutet med ett kort avstånd. Klädseln han hade var jeans, skjorta, tröja, finskor. Han var tunnhårig, bar en klocka och hade en ryggsäck med sig.

Interaktion

I denna observation intervjuade rekryteraren en jämnårig man. Interaktionen startade i väntrummet med ett fast handslag och ett kort avstånd mellan rekryteraren och mannen. Rekryteraren visade mannen in till rummet där intervjun skulle genomföras därefter gick rekryteraren in i rummet. Rekryteraren satte sig på hela stolen på vänstra sidan av bordet vid datorn med rak rygg och upprätt huvud. Mannen satte sig på andra sidan av bordet mitt emot. Han satte sig på framkant och lutade sig bakåt mot ryggstödet sin högra fot lade han på sitt vänstra knä därefter tog han fram papper som han lade på bordet. Därefter lade rekryteraren fram ett papper på bordet som båda lutade sig fram över för att granska detta skapade ett kort avstånd emellan de båda en längre stund och kan tolkas som att de båda kände sig bekväma av det korta avståndet. Rekryteraren började direkt med att gestikulera med stora armrörelser medan mannen inledde med små armrörelser som successivt övergick till stora armrörelser. De använde sig båda av långa raka blickar fram tills att rekryteraren började skriva på datorn. Blickarna övergick till att bli mestadels korta från rekryteraren samt korta och blickande ut i luften av mannen. Samtidigt som rekryteraren skrev började mannen att bläddra mycket i sina papper och tar sig i ansiktet eller slickar sig om munnen. Rekryteraren och mannen både log och nickade bekräftande mot varandra under hela intervjun samt använde sig mycket utav höjda ögonbryn och bryn ihop. I slutet av intervjun övergick

de åter till att använda sig av långa raka blickar även här lutade de sig en längre stund över papper som låg på bordet avståndet blev åter igen kort. Rekryteraren avslutar intervjun genom att ställa sig upp varpå mannen också gör detta de hade ett kort avstånd och ett fast handslag.

Observation 2 kl:15.00 (2009-03-06)

Rekryteraren:

Avståndet var kort vid hälsningen och hon hade ett fast handslag. Hon satt på hela stolen och var rak i ryggen under hela intervjun hon lutade sig lätt framåt ett fåtal gånger när hon skrev på datorn eller hade armarna på bordet. Händerna höll hon i knäet eller ihop mot hakan när hon inte skrev på datorn. Hon hade mestadels fötterna i kors under stolen eller benen ihop, med undantag vid två korta tillfällen då hon hade benen i kors eller där hon sträckte ut benen med fötterna i kors. Hon använde sig i början av långa raka blickar och hade huvudet upprätt förutom när hon skrev på datorn eller när hon hade huvudet på sned och använde sig av korta blickar. Hon använde sig av både små och stora armrörelser under hela intervjun. Hon både log och skrattade mycket under intervjun samt använde mycket nickningar. Hon lutade sig framåt två gånger antingen för att ta emot papper från den intervjuade eller för att lägga fram ett papper på bordet. Avståndet var kort vid avslut och hon hade ett fast handslag. Klädseln hon hade var långärmad tröja, jeans, högklackade stövlar och hon var korthårig. Hon var lätt sminkad och bar halsband, örhängen, armband, ringar, klocka och glasögon.

Intervjuad: kvinna

Avståndet var kort vid hälsning och hon hade ett fast handslag. Hon satt på hela stolen och var lätt framåt böjd med upprätt huvud i början av intervjun med armarna raklånga med händerna i knäna. Men mestadels satt hon på hela stolen lutandes emot armstödet med båda armarna samtidigt som hon lutade huvudet. När hon hade denna position pendlade hon mycket emellan att luta sig emot höger eller vänster armstöd. Vid båda positionerna hade hon händerna knäppta samtidigt som hon gned och tryckte dem emot

varandra. Hon hade mestadels fötterna i kors och pendlade med att byta fot, förutom vid ett fåtal tillfällen när hon hade benen ihop eller sträckte ut benen med fötterna i kors. Hon använde mestadels små armrörelser med undantag vid några fåtal tillfällen när hon använde stora armrörelser. Hon log och skrattade mycket under intervjun samtidigt som hon även nickade, annars använde hon inte sig utav några större ansiktsuttryck. I början av intervjun använde hon sig av långa raka blickar med utdragna blinkningar och detta uppfattades av observatören som att hon inte ville hålla kvar den långa raka blicken. Sedan övergick blickarna till att bli mer korta, blickar ifrån och blickar i luften när rekryteraren skrev på datorn. Stolen stod en bit ifrån bordet och ett långt avstånd skapades mellan den kvinnan och bordet eftersom hon vred stolen lite mot observatören. Kvinnan lutade sig fram mot bordet för att lämna papper och sedan fram för att ta till sig de papper som lades fram på bordet av rekryteraren. Avståndet var kort vid avslut och handslaget fast. Klädseln hon hade var skjorta, tröja, jeans, jogging skor och hon var korthårig. Hon var lätt sminkad och bar glasögon, halsband, örhängen, ring och hade en väska med sig.

Interaktion

I denna observation intervjuade rekryteraren en kvinna som var yngre än henne själv. Interaktionen startade i väntrummet där de båda hade ett fast handslag och avståndet dem emellan var kort. Därefter visades kvinnan in till rummet av rekryteraren som går in därefter. Kvinnan gick in och satte sig på hela stolen som stod en bit ifrån bordet och vred stolen lite åt vänster så att det bildades en triangel med rekryteraren och observatören. Rekryteraren satte sig mittemot på hela stolen med rak rygg och började direkt använda sig av stora armrörelser medan kvinnan satt stilla, samtidigt använde sig rekryteraren av långa raka blickar, men den intervjuade använde korta blickar och blickar ifrån. När rekryteraren började skriva på datorn hade hon mycket korta blickar, leenden och huvudet på sned. Kvinnan hade också huvudet på sned, log ofta och använde sig mycket av korta blickar och blickar ifrån. Under intervjuns gång var det mycket leenden, skratt och nickningar gentemot varandra. Båda kvinnorna satt med fötterna i kors mestadels, men den intervjuade växlade mellan höger och vänster fot.

Rekryteraren satt i stort sett stilla medan kvinnan bytte position pendlandes emellan att luta sig mot höger eller vänster armstöd. Vid de fåtal gånger hon satt upprätt på stolens mittpunkt hade hon båda armarna raklånga och händerna i knäet, vid båda positionerna hade hon händerna knäppta och gned dem mot varandra. Rekryteraren använde sig mestadels av stora armrörelser under hela intervjun och kvinnan använde sig mestadels av små armrörelser och ett få antal större armrörelser. I slutet av intervjun lade kvinnan först fram ett papper på bordet som rekryteraren tog emot efter det sträckte rekryteraren fram ett papper som hon lade på bordet, kvinnan tog pappret från bordet först när rekryteraren lutade sig bakåt igen. Varken rekryteraren eller kvinnan använde sig av några större ansiktsuttryck med ögonbrynen eller munnen. När intervjun var slut reste sig rekryteraren sen kvinnan de använde sig båda av ett fast handslag och hade ett kort avstånd.

Observation 3 kl:10.20 (2009-03-09)

Rekryteraren:

Hon hade ett fast handslag och avståndet var kort vid hälsning. Hon satt på hela stolen med rak rygg och fötterna i kors under stolen, med undantag när hon hade benen ihop under ett fåtal korta tillfällen och även en gång när hon hade benen isär runt stolsbenen. Hon hade stora armrörelser för det mesta och även några små armrörelser. När hon inte skrev på datorn hade hon händerna i knäet, på bordet eller rörde sig med händerna i ansiktet. Ytterligare hade hon ena armbågen på bordet och rörde med handen på hakan vid många tillfällen. Hon pendlade mycket mellan att ha huvudet på sned och huvudet upprätt, samt att vid båda huvudpositionerna lutade hon ofta huvudet lätt bakåt och hakan framåt. I början av intervjun använde hon sig utav långa raka blickar som därefter övergick till korta när hon skrev på datorn, men hon hade även blickar ifrån mot slutet av intervjun när hon inte skrev på datorn längre. Hennes ansiktsuttryck var mycket bryn ihop, att hon drog på munnen, nickade och även en del leenden. Hennes handslag var fast och avståndet var långt vid avslut. Klädseln hon bar var tröja, finbyxor, högklackade stövlar och hon hade kort hår. Hon var lätt sminkad och hade örhängen, armband, ringar, klocka och glasögon.

Intervjuad: man

Avståndet vid hälsning var kort och han hade ett fast handslag. Han lade portföljen på bordet när han kom in till intervjurummet. Han satt på hela stolen med rak rygg och satt för det mesta med benen i kors samtidigt som han vickade mycket på fötterna, eller hade ena foten på knäet. Vid början av intervjun och ett fåtal gånger under intervjun pustade han ut och tuggade även på sitt tuggummi som han hade i munnen. Han använde sig mestadels av stora armrörelser, men även en hel del små armrörelser. Han hade till en början av intervjun händerna i knäna eller hängandes vid sidorna av kroppen. Han lutade sig framåt över bordet vid ett fåtal tillfällen när han tittade i sina papper som låg på bordet och antecknade samtidigt. Pennan som han hade i handen fingrade han mycket på. Sedan tog han bort sina papper från bordet till knäna och fortsatte titta i sina papper och fingra med penna. Han hade ofta brynen upp, nickade mycket och log ofta. Han använde sig av långa raka blickar i början av intervjun som sedan övergick till mer korta blickar och blickar ut i luften när rekryteraren skrev på datorn. Han blundade kort och kisade vid ett fåtal tillfällen i mitten av intervjun och vid slutet av intervjun hade han både blickar ifrån och blickar ut i luften. Han hade huvudet upprätt eller lutandes åt sidan, samt vid båda huvudpositioner lutade han ofta huvudet bakåt och hakan framåt. I slutet av intervjun rörde han sig mer med armarna, kliade sig i huvudet, i ansiktet, vid läpparna både med tungan och med händerna. Han hade ett fast handslag och avståndet var stort vid avslut. Klädseln han bar var kavaj, skjorta, slips, jeans, fin skor och hade kort hår. Han bar klocka, hade en liten pin på kavajslaget och hade med sig en portfölj.

Interaktion

I denna observation intervjuade rekryteraren en man som var jämnårig. Hälsningen ägde rum i väntrummet där rekryteraren gick fram till mannen och de båda använde sig av ett fast handslag och avståndet var kort emellan dem. Rekryteraren visade mannen till rummet som gick in först och lade sedan sin portfölj på bordet innan han satte sig och därefter gick rekryteraren in efter honom. Båda satt på hela stolen under hela

intervjun med mestadels raka ryggar. I början av intervjun hade de båda långa raka blickar under de tillfällen rekryteraren inte skrev på datorn. När hon skrev på datorn hade hon korta blickar emot mannen som också hade korta blickar och även mycket blickar ut i luften. Rekryteraren hade stora armrörelser genomgående under intervjun, men mannen hade i början små armrörelser och senare stora armrörelser. Mannen hade under intervjun ofta bryn upp och nickade, medan rekryteraren hade bryn ihop och nickade mycket. När mannen log, log rekryteraren vid några få tillfällen men oftast drog hon lätt på munnen. Båda lutade ofta huvudet bakåt med hakan lätt framåt och vid några tillfällen skedde detta samtidigt. I mitten av intervjun när rekryteraren inte längre skrev på datorn, började mannen att röra sig mer med armarna. Mannen tog sig i ansiktet, slog sig på sidorna av låren, kliade sig i huvudet, pillade med sin penna och började även röra mer på sina läppar. Mot slutet av intervjun hade båda parter blickar och mannen hade även här blickar ut i luften. När intervjun var slut reste rekryteraren sig upp och gick fram till mannen och de båda hade ett fast handslag och avståndet var långt.

Observation 4 kl:15.30 (2009-03-09)

Rekryteraren:

Hälsningen observerades inte. Hon satt på hela stolen och var rak i ryggen med upprätt huvud och denna ställning har hon praktiskt taget under hela intervjun, förutom de tillfällen hon var framåtlutad under lite längre stunder. Hon pendlade mellan att ha benen i kors eller benen ihop. Hon hade händerna i knäet vid något tillfälle annars hade hon händerna på bordet och mestadels på hakan när hon inte skrev på datorn. Bortsett från de korta blickar hon använde när hon skrev på datorn använde hon mer korta blickar och blickar ifrån än de långa raka blickarna. Vid ett flertal tillfällen kisade hon och hade ögonbrynen ihop. Hon höjde ögonbrynen vid många tillfällen, men munnen hade hon ihop mestadels och även stramt vid ett fåtal gånger. Hon nickade under hela intervjun och ganska många gånger log hon också. Armrörelserna var stora och många under hela intervjun. Hon drog handen genom håret vid två tillfällen. Vid avslutet var handslaget fast med ett kort avstånd. Klädseln hon bar var fin byxa, kofta, stövlar,

glasögon och hon hade kort hår. Hon var lätt sminkad och bar örhänge, armband, ringar och klocka.

Intervjuad: kvinna

Hälsningen observerades inte. Hon satte sig på hela stolen med lätt böjd rygg och fötterna i kors, men bytte efter en stund till att vara mer framåtlutad med benen ihop en kort stund. Därefter var hon åter lätt framåtböjd med benen i kors som hon bytte till benen ihop en gång under intervjun och ytterligare två korta framåt lutningar i slutet av intervjun. Under intervjun justerade hon sin sittställning många gånger. Hon pendlade väldigt mycket mellan att ha händerna i knäet där hon också pillade med sina ringar och hade armarna i kors ett par gånger när hon också pillade sig i håret. Armrörelserna var små under hela intervjun med undantag vid två tillfällen när hon hade stora armrörelser. Under intervjun användes mycket korta blickar eller blickar ut i luften. Hon kisade, använde utdragna blinkningar och hade mycket blickar nedåt och blickar ifrån. Det förekom även några långa raka blickar och ansiktsuttrycket var mycket höjda ögonbryn och vid ett fåtal tillfällen bryn ihop. Läpprörelser gjordes mycket däremellan stängd mun och vid ett fåtal tillfällen hade hon stram mun. Under hela intervjun nickade hon ofta samtidigt som hon log och vid ett flertal tillfällen sträckte hon fram hakan. Vid slutet var handslaget lamt och avståndet var kort. Klädseln hon bar var kjol, skjorta med väst över, stövlar. Hon var sminkad, hade axellångt hår och hon bar halsband, örhängen, ringar, klocka, glasögon och hade en väska med sig.

Interaktion

I denna observation intervjuade rekryteraren en kvinna som var jämnårig. Hälsningen emellan rekryteraren och kvinnan observerades inte. Rekryteraren visade kvinnan till rummet som gick in först och hon gick därefter in själv. Rekryteraren satte sig på hela stolen med rak rygg, fötterna i kors och upprätt huvud. Kvinnan satte sig mittemot på hela stolen lätt framåt böjd och fötterna i kors. Rekryteraren lutade sig framåt och visade ett papper, kvinnan lutade sig fram över pappret en kort stund och lutade sig därefter tillbaka. De använde sig båda endast av ett fåtal långa blickar i början av

intervjun på grund av att den intervjuade blickade ifrån vid de längre blickarna. När rekryteraren började skriva på datorn använde både rekryteraren och kvinnan sig mestadels av korta blickar och blickar ifrån. Kvinnan hade även kisande, utdragna blinkningar och även långa blickar nedåt och blickar ut i luften medan rekryteraren skrev på datorn.

Rekryteraren hade ofta fötterna i kors eller benen ihop medan kvinnan hade benen i kors, samt ändrade många gånger sin position på stolen genom att hon lyfte lite på rumpan. Kvinnan bytte även arm position mycket genom att hon pendlade mellan att ha armar i kors eller händerna i knäet, samtidigt som hon snurrade på sina ringar. Rekryteraren använde sig av många och stora armrörelser under hela intervjun medan kvinnan för det mesta använde små armrörelser. De båda log och nickade mycket mot varandra under hela intervjun och använde sig mycket av bryn upp och munnen ihop. När rekryteraren i slutet av intervjun inte skrev på datorn hade hon armbågarna på bordet och stöttade hakan mot fingertopparna. Kvinnan lade fram papper på bordet som rekryteraren lutade sig över vilket gjorde att kvinnan lutade sig bakåt igen. I slutet av intervjun reste sig de båda upp och hade ett kort avstånd emellan sig, rekryterarens handslag var fast medan kvinnans var lamt. De gånger rekryteraren lutar sig framåt är det under längre stunder i jämförelse med den intervjuade som lutar sig bakåt igen.

Observation 5 kl:13.00 (2009-03-12)

Rekryteraren:

Hon använde sig av ett fast handslag och ett kort avstånd vid hälsning. Hon satt på hela stolen rak i ryggen och med huvudet upprätt, förutom när hon hade huvudet på sned och när hon skrev på datorn. Hon pendlade mycket mellan att ha benen ihop och att ha fötterna i kors, men under två korta stunder hade hon under intervjun även benen i kors. Hon lutade sig framåt över bordet ett fåtal tillfällen och hon använde sig av många stora armrörelser och hade ett fast handslag både vid start och vid slutet av intervjun. Händerna hade hon ett fåtal tillfällen i knäet och även händerna på hakan många gånger.

Blickarna var mestadels långa och raka när hon inte skrev på datorn. Hon använde sig mycket av kisande blickar, bryn ihop och även många gånger ögonbryn upp, samt munnen stängd. Under intervjun nickade hon mycket och log många gånger och vid ett fåtal tillfällen sträckte hon fram hakan. Vid avslut hade hon ett fast handslag och avståndet var kort. Klädseln hon hade var fin byxa, t-shirt, kavaj, högklackade stövlar och var korthårig. Hon var lätt sminkad och bar ringar, armband, halsband, glasögon och klocka.

Intervjuad: man

Han använde sig av ett fast handslag och avståndet var kort vid hälsning. Han satt på hela stolen med rak rygg och hade höger fot över vänster knä, med undantag vid ett fåtal tillfällen när han satt på framkanten med benen isär, är framåtlutad och stöttar huvudet i handen och samtidigt använde han sig av långa raka blickar eller tittade ut i luften vilket var genomgående för intervjun. Ytterligare lutade han sig framåt några gånger för att anteckna, men ändrade inte sin sittställning. Händerna hade han mest i knäet och även ena handen på hakan förekom ofta. Han använde sig ofta av stora armrörelser och någon gång av små armrörelser. Blickar som också förekom var under lugg när han antecknade, korta blickar och kisande. Inga större ansiktsuttryck förutom de gånger när han grejade med munnen, annars hade han munnen stängd. Han nickade mycket under hela intervjun och hade även mycket bryn upp, samt log mycket. Vid avslut använde han sig av ett fast handslag och ett kort avstånd. Klädseln han hade var fin byxa, skjorta, kavaj, finskor och han var korthårig. Han bar halsband, ringar och hade med sig en mapp.

Interaktion

I denna observation intervjuade rekryteraren en jämnårig man. De möttes i väntrummet där de båda hälsade med ett fast handslag och de hade ett kort avstånd emellan sig. Mannen blev visad in till intervjurummet av rekryteraren och gick in, varpå hon gick in och de båda slog sig ner. Mannen satte sig på hela stolen med rak rygg, med den ena foten på det andra knäet och han hade upprätt huvud. Rekryteraren satte sig på hela stolen med rak rygg, med fötterna i kors och hon hade huvudet upprätt. Rekryteraren

lade fram ett papper på bordet som båda lutade sig fram över, avståndet blev här kort emellan dem en längre stund. Mannen ändrade vid samma tillfälle sin ställning till att bli sittandes på framkanten av stolen och med benen isär. Rekryteraren var den som lutade sig först tillbaks, men kom fram igen för att studera ytterligare papper. Därefter lutade hon sig återigen framåt mot mannen som fortfarande satt framåtlutad. Deras blickar var långa och raka gentemot varandra fram tills rekryteraren lutade sig bakåt och började skriva på datorn. De log och nickade mot varandra under hela intervjun, dock förekom några fler leenden från rekryteraren. När hon skrev på datorn ändrades blickarna gentemot varandra, rekryteraren hade korta, kisande och mycket uttryck med ögonbrynen som var ihop eller upp.

Mannen använde sig mest av blickar ut i luften men även korta, kisande blickar och blickade under lugg när han antecknade. Mannens ansiktsuttryck var mycket bryn upp och mun rörelser. Rekryteraren pendlade mycket emellan att ha fötterna i kors och benen ihop, vid ett par korta tillfällen hade hon även benen i kors. Hon använde sig mycket av stora armrörelser under hela intervjun, vilket också mannen svarade på med stora armrörelser. Mannen lutade sig några gånger fram för att anteckna under tiden som rekryteraren skrev på datorn, dessa gånger stöttade han även huvudet i handen. I slutet av intervjun lutade sig mannen återigen framåt sittandes på framkanten med benen isär för att studera det pappret rekryteraren tidigare lade fram. Varpå rekryteraren också lutade sig framåt blev avståndet återigen kort och ingen verkade känna sig illa till mods. Båda lutade sig sedan bakåt en kort stund för att återigen luta sig framåt för att studera ytterligare ett papper och även denna gång hade de ett kort avstånd. Rekryteraren avslutade intervjun med att ställa sig upp varpå mannen också ställer sig upp, de hade ett kort avstånd emellan sig och använde sig båda av ett fast handslag.

Gemensamma nämnare i interaktionerna

Här nedan redovisas de gemensamma beteenden som vi har observerat i interaktionerna under anställningsintervjuerna mellan rekryteraren och de intervjuade utifrån kvinna/kvinna och kvinna/man.

Interaktion rekryterare/man

I samtliga observationer visar resultatet av interaktionerna att det har förekommit långa raka blickar när rekryteraren inte skrivit på datorn, likaså har avståndet varit kort under längre stunder dem emellan när de samtidigt lutat sig framåt. Det går också att utläsa att armrörelserna var stora från bägge parter under stort sett hela intervjuerna. De intervjuade männen hade även papper som de antingen bläddrade i eller antecknade på. Gemensamt såg vi hos männen att de använde stort utrymme genom deras sätt att sitta och agera såsom bakåtlutade och öppna i sin sittställning.

Interaktion rekryterare/kvinna

I båda observationerna som har utförts går det att utläsa i samtliga interaktioner att blickarna varit mest korta och att det var blickar ifrån emellan rekryteraren och kvinnorna. Under interaktionen användes lite utrymme, små armrörelser och utdragna blinkningar av kvinnorna. Avståndet under intervjun var stort mellan rekryteraren och kvinnorna eftersom de inte var framåtlutade samtidigt mer än vid något kort tillfälle. Kvinnornas kroppshållning var sluten eftersom de var lätt framåt böjda, hade axlarna ihopsjunkna, höll armarna tätt intill kroppen och hade benen ihop.

ANALYS

Tyngdpunkterna i analysen utgår ifrån Dimbleby & Burtons (1997) icke-verbala kommunikation och Bourdieus (1999) insocialiserade kvinnliga och manliga hexis.

Icke-verbal kommunikation

I den icke-verbala kommunikationen (Dimbleby & Burton, 1997) gick det att observera att interaktionerna förflöt utifrån förväntade roller och skapade normer som rekryterare och intervjuad i kontexten anställningsintervju i de fem observationer som utfördes. Utifrån vår tolkning bemötte den kvinnliga rekryteraren samtliga intervjuade utifrån sin förvärvade roll på liknande sätt.

I resultatdelen går det att utläsa skillnader i interaktionerna mellan män och kvinnor. Skillnaderna som observerades var att männen använde sig av ett kortare avstånd gentemot rekryteraren än vad kvinnorna gjorde. Det observerades också att männen använde sig av fler långa blickar än vad kvinnorna gjorde. De skillnader som observerades kopplas till Connell (2003), Butler (2007) och Bourdieu (1999) som skriver att interaktionen skapas av individer och att även individen själv skapas genom interaktionen i den specifika kontext de befinner sig. Dimbleby & Burton (1997) synliggör att interaktionerna även kan ha påverkats av hur väl personerna framställde sina roller genom de kläder och accessoarer som de bar vilket var anpassat för den tillhörande intervjukontexten. Interaktionerna fortskred och utvecklades genom kodning och avkodning samt turtagning, vilket blev stimuli och respons (Mead, 1976) mellan rekryteraren och de intervjuade. Turtagningen i interaktionerna var synliga genom observationerna att när ena parten gestikulerade, gestikulerade motparten därefter. Tydligt observerades det att parterna bekräftade varandra genom nickande och leenden vilket utgör stimuli och respons.

Enligt Dimbleby & Burton (1997) sker det icke-verbala beteendet oreflekterat och naturligt utan att parterna ägnar någon större tanke kring att välja beteende. Beteendet är oreflekterat eftersom det finns lagrat i våra minnen och tidigare erfarenheter och styr hur individer beter sig. Bourdieu (1999) menar att individer i den icke-verbala kommunikationen styrs utifrån symboler i uppdelningsprincipen vilket jag anser går att utläsa ifrån resultat från observationerna, genom att kvinnorna hade en sluten ställning samt tog lite utrymme och männen hade en öppen ställning samt att de tog stort utrymme under anställningsintervjuerna.

Genom att individerna under anställningsintervjuerna har använt sig av de genus specifika symbolerna kan jag se att det har skapats en balans i användandet av rummet genom att rekryteraren har använt sig av det utrymme som krävts utifrån sin position och beroende på vem hon intervjuade. Jag tolkar att den balans som skapades i interaktionerna mellan rekryteraren och de intervjuade uppstod genom att de bar med sig Meads (1976) den generaliserade andres attityder, rollföreställningar och signifikanta symboler som utgör stimuli och respons samt utifrån Connells (2003) genusordning. Vilket tyder på att det icke-verbala beteendet är insocialiserat och leder vidare till Bourdieus (1999) hexis som är det könsspecifika beteenden som styrs av de kognitiva och sociala strukturerna det vill säga utifrån habitus. Dessa kognitiva och sociala strukturer skapar och insocialiserar individer och genus i samhället, precis som i fallet med Agnes där hon efter sin könskorrigering reproducerar sig själv genom interaktioner med andra till en kvinna. Fallet Agnes (West & Zimmerman, 1987) visar också betydelsen av hur interaktioner genom den generaliserade andre och signifikanta symboler skapar meningsfullhet i kontexten. Agnes blir efter sin könskorrigering kvinna genom att interagera med andra och det viset reproducerar hon det nya beteendet som hör till det kvinnliga. Som studien nämner tidigare skapar individerna interaktionen och sig själva. Det har observerats under anställningsintervjuerna är att männen och kvinnorna använde sig utav det manliga och kvinnliga hexis (Bourdieu, 1999) och genom att de inte ändrade sitt beteende reproducerade männen och kvinnorna det beteende som de har insocialiserat.

Hexis

Dimbleby & Burton (1997) menar att i den icke-verbala kommunikationen uppstår det roller såsom dominant och undergiven, vilka påverkas av den sociala situation och de kulturella förväntningar som interaktionen utspelar sig i. Vilket också Bourdieu (1999) påvisar, att dominansförhållandet uppstår mellan män och kvinnor, genom att män tar den dominanta rollen och kvinnor tar den underlägsna rollen. Vidare skriver Bourdieu att kvinnor som vill erhålla en befattning med makt måste, förutom sin kunskap också använda sig av ett manligt beteende, vilket rekryteraren delvis gjorde genom stora armrörelser och stor användning av rummet.

Utifrån de observationer som genomförts tolkades Bourdieus (1999) kvinnliga hexis in genom de intervjuade kvinnornas beteende som var lätt framåtböjda, hade axlarna ihopsjunkna, höll armarna tätt intill kroppen och att de hade benen ihop vilket gemensamt tyder på en sluten ställning. Det gick även att applicera kvinnlig hexis på deras blickar som var korta blickar, blickar ifrån och utdragna blinkningar. Vidare var kvinnorna återhållsamma i sina armrörelser och det skapades ett längre avstånd mellan rekryteraren och kvinnorna eftersom de inte lutade sig framåt samtidigt som rekryteraren med ett undantag för en av kvinnorna som var framåtlutad för ett kort ögonblick.

Bourdieu (1999) manliga hexis tolkades in utifrån de intervjuade männens beteende: de hade upprätt rygg, axlarna bakåt, hade armarna löst intill kroppen och de hade benen isär genom att ha ena foten på knäet vilket kan tolkas vara en öppen ställning. Vidare hade männen stora armrörelser och var aktiva i att röra sig under anställningsintervjun. Två av männen skapade kort avstånd mellan sig och rekryteraren eftersom de lutade sig framåt under längre stunder samtidigt som rekryteraren. Blickarna som männen använde sig av under anställningsintervjun var långa och raka när de blickade emot rekryteraren.

I interaktionerna mellan den kvinnliga rekryteraren och de intervjuade kvinnorna uppstod det ett dominansförhållande (Bourdieu, 1999) eftersom kvinnorna hade små armrörelser, var återhållsamma, mindre aktiva, engagerade sig inte i att ta initiativ och vek ifrån blicken vid de långa raka blickarna från rekryteraren. Det dominansförhållande som uppstod mellan rekryteraren och de intervjuade kvinnorna kan ha berott på att rekryteraren hade en förvärvad roll som innefattar makt, vilket gjorde att hon var den dominerande och att de intervjuade kvinnorna tog den undergivna rollen. Det kan tänkas bero på att rekryteraren besitter en viss makt eller kan tolkas som att hon använder sig av ett manligt beteende

I interaktionerna mellan den kvinnliga rekryteraren och de intervjuade männen uppstod ett jämlikt dominansförhållande där ingen dominerade mer än den andre eftersom männen hade stora armrörelser, var lika aktiva, tog initiativ, större utrymme och hade mer långa raka blickar gentemot rekryteraren. Rekryteraren och de intervjuade männen är lika aktiva och drivande under anställningsintervjun. Det kan tänkas att förhållandet mellan rekryteraren och de intervjuade männen blev mer jämställt eftersom rekryteraren i sin förvärvade roll besitter en viss makt i relation till männens insocialiserade makt.

Sammantaget betedde sig rekryteraren liknande under anställningsintervjuerna. Rekryteraren lämnade utrymme för den intervjuade oavsett om det var en man eller en kvinna. Eftersom de intervjuade kvinnorna inte var aktiva blev det rekryteraren som under anställningsintervjuerna var mer aktiv och mer drivande i den icke-verbala kommunikationen. Männen, till skillnad från kvinnorna, tog det utrymme som gavs och därför var rekryteraren och de intervjuade männen lika aktiva och drivande i den icke-verbala kommunikationen. Ytterligare en möjlig förklaring skulle kunna vara att individers identitet som består av både "I" och "Me" präglar det manliga och kvinnliga hexis som är socialt konstruerat. Alltså den kunskap som "I" fångar upp i interaktionen med den andre, "Duet" lagras sedan i "Me" och påverkar individers beteende. När individen agerar i interaktioner hämtar "I" upp tidigare erfarenhet, som insocialiserats, från "Me" vilket inbegriper tidigare upplevelser av ett visst beteende som bekräftats

och fått positiv respons. De intervjuade männen var aktiva och de intervjuade kvinnorna var återhållsamma i sin icke-verbala kommunikation, vilket tidigare kan ha bekräftats positivt. Kunskap hämtas från tidigare erfarenheter och den generaliserade andre (Mead, 1976).

I interaktioner med andra människor skapar och reproducerar individer sig själva och andra (Gergen, 2007). Bourdieus manliga och kvinnliga hexis beskriver att män och kvinnor i interaktioner använder sig av könsspecifika beteenden som är socialt konstruerade och som insocialiseras i samspel med andra och den generaliserade andre (Bourdieu, 1999). Det könsspecifika beteende, som tidigare bemöts med positiv respons, lagras i "Me" och tas fram av "I" i interaktioner med andra (Mead, 1976). Alltså insocialiseras män till ett manligt könsspecifikt beteende som är socialt konstruerat, alltså ett manligt hexis som karaktäriseras av att vara aktiv och ta initiativ. Kvinnor däremot, insocialiseras till ett kvinnligt könsspecifikt beteende, som är socialt konstruerat, alltså ett kvinnligt hexis som karaktäriseras av att vara eftertänksam och återhållsam.

Det manliga och kvinnliga hexis (Bourdieu, 1999) uppvisades genom den icke-verbala kommunikationen i observationerna under anställningsintervjuerna. Männen var mer aktiva och tog mer initiativ än kvinnorna i interaktionerna, vilket tidigare har bemöts med positiv respons och lagrats i "Me". De intervjuade kvinnorna var avvaktande, vilket tidigare har bemöts med positiv respons och lagrats i "Me". Detta bidrog även till att rekryteraren i interaktionerna med kvinnorna tog initiativet. Vidare bidrar detta till tolkningen av Bourdie (1999) och att de intervjuade männen och kvinnorna som insocialiserat den generaliserade andre, i interaktioner med andra använder sig av ett manligt och kvinnligt hexis, vilket de också lagrat i "Me" och agerar utifrån under anställningsintervjuerna.

Diskussion

Utifrån de fem observationerna som har genomfört kan det inte göras några generaliseringar, utan endast försöka skapa en förståelse utifrån de resultat som erhållits och den analys som genomförts. Utifrån vår tolkning bemötte den kvinnliga rekryteraren samtliga intervjuade utifrån sin förvärvade roll på liknande sätt. Dock kunde skillnader ses i interaktionerna som skapades under intervjuens gång. Det tolkar jag som att rekryterarens beteende sker utifrån rollen som rekryterare vilket innefattar makt eller utifrån ett manligt beteende som Bourdieu (1999) skriver att kvinnor måste ha för att få en position med makt.

Något som också måste tas i beaktande är att rekryteraren och de intervjuade i förväg visste att de skulle möta en man eller en kvinna. Båda parter bar med sig den generaliserade andre in i kontexten vilket bidrog till att de hade med sig förväntningar på anställningsintervjun och att de gemensamt skapade hur interaktionen förflöt. Utifrån intervjukontexten var det rekryteraren som satt med makten vilket jag tror ledde till att det var hennes generaliserade andre som tilläts att styra upp interaktionen, genom de normer och attityder som fanns i den kultur de befann sig i. Även rekryterarens insocialiserade genusordning kan ha haft betydelse för hur den icke-verbala interaktionen förflöt och med det menar jag att hon hade med sig förväntningar på att de intervjuade männen och kvinnorna skulle bete sig utifrån manligt och kvinnligt hexis. De förväntningar som hon bar med sig kan ha haft betydelse för vilket utrymme som skapades för de intervjuade i deras gemensamma kontext. Genom att rekryteraren bar med sig den insocialiserade genusordningen in i rummet hade hon i förväg förväntningar på att männen skulle komma att ta ett stort utrymme, vilket kan ha lett till att rekryteraren omedvetet inte tillät det. Rekryterarens syn på kvinnorna utifrån den insocialiserade kan vara att kvinnorna inte tar så stort utrymme och att hon då inte heller gav dem det. Vilket jag kopplar till Bourdieu (1999) som skriver att genus konstrueras genom att individer lever upp till de förväntningar som uppstår i interaktionen.

En annan aspekt av hur den icke-verbala kommunikationen skapades och förflöt kan vara att de intervjuade männen och kvinnorna som sökte till en chefsposition, agerade utifrån den genusordning som de har insocialiserat och som styr deras beteende och som sker oreflekterat. En chefsposition inbegriper makt och kopplas till auktoritet som ligger i Bourdieus (1999) manliga hexis, vilket kan ha lett till att kvinnorna inte ansåg sig tillräckliga för den tjänsten och reproducerar därigenom det kvinnliga hexis och (Connell, 2003)genusordningen. Det kan utläsas att hexis reproduceras under anställningsintervjuerna, eftersom rekryteraren agerar utifrån sina förväntningar i sin förvärvade roll. De intervjuade kvinnorna och männen reproducerar och upprätthåller det skapade hexis genom att leva upp till förväntningar och därefter forma sin icke-verbala kommunikation i interaktionen. Om den kvinnliga rekryteraren hade betett sig mer utifrån det kvinnliga hexis tror jag att interaktionerna med de intervjuade männen och kvinnorna hade sett annorlunda ut genom att både männen och kvinnorna hade tagit mer utrymme. Det går inte att se allt som är socialt skapat och insocialiserat, utan endast fånga det insocialiserade hexis genom att titta på den icke-verbala kommunikationen.

Tidigare har en möjlig förståelse till de intervjuades beteende presenterats, som kopplas till Mead, (1976). Detta visar på att de intervjuade männen och kvinnorna agerat utifrån det beteende som tidigare bemöts av positiv respons som sedan lagras i "Me" och tas fram av "I" i interaktioner med andra. En annan möjlig förklaring som stödjer argumenten om "I" och "Me" är att de intervjuade männen och kvinnorna betar sig utifrån habitus som inbegriper ett manligt och kvinnligt hexis som har insocialiserats i de tidiga åldrarna. Denna tolkning görs eftersom jag anser att de intervjuade männen och kvinnorna använde sig av signifikanta symboler utifrån (Connell, 2003) genusordningen som har insocialiserats genom Bourdieus (1999) habitus och hexis och. En förståelse för att de intervjuade använde sig av "manligt" och "kvinnt" beteende kan även bero på att detta beteende har fungerat och bekräftats som positivt vilket Connell (2003), Mead (1976) och Butler (2007) anser vara en förutsättning för att beteendet skall återupprepas. Enligt dessa teoretiker föds individer med en kropp och utifrån denna kropp kommer de att insocialiseras till olika

könsspecifika beteenden som de bär med sig i vardagslivets interaktioner. De könsspecifika beteenden reproduceras och upprätthålls eftersom de bygger på varje samhälles historia och kultur som även överförs till nya generationer genom insocialiseringen. Gergen (2007) skriver att individen blir till och förändras genom den sociala kontext och den kultur hon lever i och individen tar till sig kulturens handlingsmönster/beteenden.

Det är genom interaktioner och i mötet med andra som individerna reproducerar beteenden. "I", "ME" och den generaliserade andre (Mead, 1976) bildar individens själv och insocialiserar könsspecifika beteenden som lagras i "Me". Connell (2003) och Butler (2007) visar på att individer tar till sig och insocialiseras i den rådande genusordningen för att belysa att genus är en social konstruktion, som reproduceras i interaktioner. Därför anser jag mig kunna argumentera för att genusordningen är socialt skapad i samhället. Denna koppling görs utifrån observationerna att männen och kvinnorna använde sig av könsspecifika beteendena under anställningsintervjuerna.

Jag anser att Asplunds snedstreck har fångats genom att individerna har tagit med sig den generaliserade andre in i interaktionen i form av den insocialiserade genusordningen (Connell, 2003) som uttryckts och reproduceras i den icke-verbala kommunikationen. Genusordningen samt det (Bourdieu, 1999) manliga och kvinnliga hexis är en social konstruktion som ligger på en abstrakt nivå, medan den icke-verbala kommunikationen, som influeras av den socialt konstruerade genusordningen, framkommer i interaktioner på individnivå. Därför anser jag att en förändring måste ske både på samhällsnivå i form av sociala strukturer och på individnivå genom insocialiseringen av sociala normer i det mentala. Förändring skall ske i den interpersonella kommunikationen vilket är en länk, alltså snedstrecket, emellan individ och samhälle som reproduceras i den icke-verbala kommunikationen. Relevansen i denna studie ligger i att skapa en förståelse utifrån rekryterares perspektiv att den icke-verbala kommunikationen utifrån den insocialiserade genusordningen kan

påverka hur interaktionen skapas. Detta kan även influera valet av vem som blir anställd till chefsposition.

Slutsatser

Syftet med studien var att undersöka och skapa förståelse för om och hur den icke-verbala kommunikationen och genusordningen (Connell, 2003) påverkar interaktioner under anställningsintervjuer. Utifrån de observationer som utförts anser jag mig kunna besvara mina forskningsfrågor till viss del. Det går att utifrån observationerna urskilja att den icke-verbala kommunikationen hade betydelse för hur interaktionen förflöt beroende på om rekryteraren intervjuade en kvinna eller en man. Jag anser mig ha uppfyllt mitt syfte eftersom jag genom observationer har lyckats fånga den icke-verbala kommunikationen i interaktionerna mellan rekryteraren och den intervjuade under anställningsintervjuer till en chefsposition. Jag har analyserat och tolkat interaktionerna under anställningsintervjuerna, utifrån de teorier som studien grundar sig på och utifrån den gällande genusordningen, vilka är socialt skapade i samhället.

Styrkor och svagheter

Något som hade kunnat utveckla vår studie är tillgång till fler observationer. Intressant hade också varit med en jämförelse mellan en kvinnlig och manlig rekryterare för att se om interaktionen och den icke-verbala kommunikationen hade sett lika ut. En önskan, om det hade funnits möjlighet, att med videokamera spela in anställningsintervjuerna för att sedan kunna studera intervjuerna mer ingående. Dock tror jag inte att det hade spelat någon roll för resultatet i min studie, men däremot hade det kunna ge en djupare förståelse eventuellt om jag hade kunnat granska filminspelningen. Det hade även skapats en större helhetsbild om enskilda anställningsintervjuer med rekryteraren och den intervjuade för att även fånga upp bakgrundsvariabler.

Förslag till vidare studier

Till denna studie kan ett bra komplement vara att utföra observationer vid en anställningsintervju till chefsposition, där en manlig rekryterare intervjuar kvinnor eller män. En fortsatt studie kan även vara att under observationerna studera den makt som rekryteraren i sin yrkesposition besitter.

Referenser

- Asplund, J (1983). *Tid, rum, individ och kollektiv*. Stockholm: Liberförlag
- Berger, P. L. & Luckmann, T. (1998). *Kunskapssociologi*. Stockholm: Wahlström & Widstrand. Stockholm.
- Bourdieu, P. (1999). *Den manliga dominansen*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB.
- Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber AB.
- Butler, J. (2007). *GENUS trubbel*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB.
- Connell, R.W. (2003). *Om Genus*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB.
- Dimbleby, R & Burton, G. (1997): *oss emellan; mellanmännisklig kommunikation*.
Lund: Studentlitteratur.
- Gergen, K.J. (2007). *Invitation to social construction*. London: Sage Publication.
- Mead, H.G. (1976). *Medvetandet jaget och samhället från socialbehavioristisk
ståndpunkt*. Kalmar: Argos Förlag AB.
- West, C. & Zimmerman, D.H. (1987). *Gender and Society - Doing Gender*. California:
Sage Publications.

Bilaga

Den icke-verbala kommunikation som under anställningsintervjuerna har observerats sker genom ställning, närhet, användning av rummet, ansiktsuttryck, blickar, ögonkontakt, gester, kropps rörelser, utseende, kläder och accessoarer.

<i>Intervju nr:</i>	<i>Kön:</i>	<i>Ställning:</i>	<i>Blickar:</i>	<i>Ansiktsuttryck:</i>
<i>Uppvisat beteende:</i>	Kvinna: Man: Intervjuare: Intervjuad: Ålder: Yngre Jämn Äldre	Rak i ryggen Böjd rygg Ben i kors Ben isär Ben ihop Armar i kors Armar hängandes Armar i knäet Armar på bordet Sitter bakåtlutad Sitter framåtlutad Sitter på hela stolen Sitter på framkant	Lång rak blick Kort blick Blickar ifrån Blickar under lugg Blickar från sidan Blickar i luften Flackig blick Flörtig blick Blundar	Stram mun Öppen mun Bryn ihop Bryn upp Rörande läppar
<i>Notiser:</i>				
	<i>Kropps rörelser :</i>	<i>Gester:</i>	<i>Närhet:</i> A B C	<i>Fysiska ting, kläder och utseende:</i>
<i>Forts. på uppvisat beteende</i>	Lutar huvudet Upprätt huvud Nickar Byte av ställning Axlar upp Ben rörelse	Arm rörelser: Stora Små Mjuka handleder Fasta handleder	Niga Bocka Avstånd kort Avstånd långt Handslag hårt Handslag lamt Användning av rummet: Stort Litet	Väska Kavaj Sminkad Portfölj Skjorta Rakat hår Ryggsäck Tröja Utan hår Halsband Uringat Kort hår Örhänge Fin byxor Axel långt Amband Jeans Långt hår Ringar Kjol Nagellack Brosch Klänning Klocka Hög klackat Slipsnål Jogging skor Slips Fin skor Sjal Manschetter
<i>Forts. på notiser</i>			A = I början av intervjun B = I mitten av intervjun C = I slutet av intervjun	